

Objaśnienia projektu uchwały budżetowej na 2008 rok

1. Centrum projektu budżetu Miasta Rybnika na 2008 rok stanowi **budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicach**, wkraczająca w końcowy dwuletni okres, i związana z tym specyfika rozliczeń finansowych w zakresie środków Funduszu Spójności. W programach inwestycyjnych, oprócz kanalizacji sanitarnej, dominują zadania drogowe, renowacje, modernizacje i budowa nowych budynków mieszkalnych, odnowa i rozbudowa przyszkolnej bazy sportowej oraz basen kryty i hala widowiskowo-sportowa w Dzielnicy Boguszowice. Priorytetowe zadanie modernizacji DK 78 dobiega końca, w 2008 roku dokonane zostaną ostateczne rozliczenia i spłata prefinansowania w ramach SPO-T.

Budżet 2008, podobnie jak w 2007 roku, uwzględnia szansę, jaką daje **nowa europejska Perspektywa Finansowa (lata 2007-2013)**. Rok 2007 zweryfikował jednak pierwotny optymizm, gdyż ciągle nie ma wiążących decyzji, a w wielu poziomach jeszcze nawet nie są przyjmowane wnioski. Miasto, poprzez budżet 2008, jest jednak przygotowane na szybką, jak najszybszą absorpcję środków unijnych na zadania inwestycyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, a także innych programów i funduszy. Na część zadań, na które ubiegamy się o dofinansowanie, a które już są realizowane lub zdecydowano o ich realizacji, zabezpieczono środki własne w 2008 roku w całości. Uzyskanie środków unijnych poprawi kondycję finansową Miasta. W dochodach 2008, w przeciwieństwie do lat poprzednich, nie ujęto wnioskowanych środków unijnych, na które jeszcze nie podpisano umów. Na zadania te jednak zarezerwowano już środki własne w wydatkach. Jeśli decyzje co do środków unijnych będą dla Miasta korzystne, można będzie niezwłocznie przystąpić do realizacji, bez obaw co do możliwości budżetowych w zakresie dofinansowania środków unijnych ze środków własnych.

Prognoza wieloletnia wynikająca z zestawienia przepływów pieniężnych jest wprawdzie stabilna, jednak bardzo napięta i **nie ma absolutnie żadnych rezerw na realizację nowych zadań w najbliższych latach**.

Dotychczasowa **proinwestycyjna polityka Miasta** przynosi efekty dla budżetu. Zwiększa się sukcesywnie liczba nowych podatników i rosną prognozowane dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych. Na 2008 rok zaproponowano stawki podatków lokalnych na poziomie niższym od ustawowych stawek maksymalnych, jednak nieco wyższe niż w roku 2007. Zachętą do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej w 4 strefach pogórnich (przemysłowych) są obowiązujące zwolnienia w podatku od nieruchomości. **Sukcesem** uchwały Rady Miasta w tej sprawie jest zakupienie przez przedsiębiorców terenów po byłej Hucie Silesia niemal w całości i w znacznej części tereny te już obecnie służą ich działalności gospodarczej. **Pomoc Miasta** poprzez zwolnienia podatkowe ma w tym procesie istotne znaczenie.

Obowiązują nadal zwolnienia w podatku dla inkubatorów technologicznych. Zachętą dla bezrobotnych do podejmowania działalności gospodarczej jest utrzymanie zwolnienia z opłaty za wpis do ewidencji. Wsparciem dla drobnych kupców jest również utrzymanie na aktualnym poziomie stawek opłaty targowej, obniżonych w 2006 roku o około 16 %.

2. Po stronie dochodów przyjęto prognozowane wpływy w wysokości **420.205.115,23 zł.**

W związku z podwyższeniem przez parlament ulgi rodzinnej na dzieci, która obowiązuje już w rozliczeniach za 2007 r., wielkość udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych została przyjęta na poziomie niższym od otrzymanych wskaźników Ministerstwa Finansów o 11,2 mln zł. Wyliczenia Ministerstwa Finansów, zakładające znaczny wzrost wpływów w stosunku do 2007 roku, wobec wprowadzonej ulgi wydają się zbyt optymistyczne.

Część oświatowa subwencji (96.147.645 zł) wzrosła w stosunku do 2007 roku o około 4%, w tym dla gminy o 3,6 % , a dla powiatu o 0,7 % .Wysokość subwencji będzie jeszcze zweryfikowana w oparciu o sprawozdania zawierające dane o rzeczywistej liczbie uczniów i wychowanków w roku szkolnym 2007/2008.

Dotacje na zadania rządowe realizowane przez gminę i powiat ujęto w projekcie budżetu zgodnie ze wskaźnikami Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i innych dysponentów. Subwencja i dotacje mogą się zmienić po uchwaleniu budżetu państwa.

W planie dotacji ze środków unijnych przyjęto jedynie kwoty prognozowane w oparciu o zawarte umowy w ramach perspektywy finansowej 2004 – 2006 i harmonogramy robót na 2008 rok. Nie zostały ujęte w dochodach dotacje z nowej perspektywy finansowej 2007 – 2013 na zadania, dla których wprawdzie środki zostały zarezerwowane w ramach projektów kluczowych lub ze środków subregionalnego programu operacyjnego, jednak nie ma pewności co do terminu podpisania stosownych umów.

Dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień przyjęto na poziomie roku 2007 (z uwzględnieniem uzgodnionego wskaźnika wzrostu) lub w oparciu o własne kalkulacje.

Planując dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych przyjęto zaproponowany Radzie Miasta wzrost stawek podatkowych, a także założono wzrost liczby podatników oraz poprawienie skuteczności windykacji zaległych należności podatkowych i terminowe realizowanie podatków przypisanych w 2008 roku.

3. Wydatki budżetowe na 2008 rok zamknięto kwotą **551.211.859,69 zł.**

Wydatki inwestycyjne w kwocie 196.449.171,59 zł stanowią **35,6 %** ogólnej kwoty wydatków budżetowych. W wydatkach zarezerwowano w całości środki na następujące zadania przewidziane do realizacji lub już realizowane, na które Miasto będzie się ubiegać o dofinansowanie ze środków unijnych:

- rozbudowa infrastruktury społecznej na potrzeby dzielnicy Paruszowiec – Piaski – budowa przedszkola i świetlicy środowiskowej,
- basen kryty w dzielnicy Boguszowice,
- zamknięcie i rekultywacja II kwatery składowiska odpadów komunalnych w Rybniku,
- uporządkowanie i przebudowa istniejącej kanalizacji sanitarnej dla dzielnic centralnych miasta Rybnika – zlewnia kolektora A i C,
- rozbudowa infrastruktury drogowej w dzielnicy Kłokocin – remont wiaduktu oraz niezbędne objazdy.

Dla pozostałych zadań przewidzianych do dofinansowania z nowej perspektywy finansowej 2007 – 2013 (w tym w ramach projektów kluczowych oraz subregionalnego programu operacyjnego) zabezpieczono w budżecie 2008 niezbędny wkład własny.

Najważniejszymi wydatkami w poszczególnych działach są:

- **Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** (28,3% wydatków ogółem) – wydatki na inwestycje stanowią 143,8 mln zł, z czego ponad 140 mln zł przeznaczono na rozbudowę kanalizacji sanitarnej, współfinansowanej z Funduszu Spójności, a 2,6 mln zł na budowę sieci wodociągowej w dzielnicach miasta. W ramach wydatków bieżących ujęto wydatki na oświetlenie dróg 4,3 mln zł, na utrzymanie zieleni 4,7 mln zł oraz na gospodarkę odpadami 2 mln zł.
- **Oświata i edukacyjna opieka wychowawcza** (28,1%) – największa pozycja w wydatkach bieżących – **149,2 mln zł** (w tym na remonty i modernizacje budynków 4,1 mln zł), obejmuje głównie dotacje dla oświatowych zakładów budżetowych, które wynoszą łącznie 134,5 mln zł. Środki te zapewnią sfinansowanie płac, pochodnych oraz najniezbędniejszych wydatków rzeczowych. Dla publicznych i niepublicznych szkół i przedszkoli przeznaczono 5,6 mln zł.

Z łącznych nakładów na oświatę (155,2 mln zł) z części oświatowej subwencji ogólnej będzie sfinansowana tylko kwota 96,2 mln zł, co stanowi 62 % tych wydatków, oraz z innych źródeł kwota 3,8 mln zł (2,5 %). Wydatki Miasta ze środków własnych na zadania z zakresu oświaty wyniosą 55,2 mln zł (10 % ogólnej kwoty wydatków budżetowych Miasta), w tym dopłata do części oświatowej subwencji ogólnej 25 mln zł, co stanowi blisko 21 % wydatków na zadania subwencionowane; kwota ta powinna być w całości sfinansowana przez budżet państwa.

Nakłady na inwestycje oświatowe wyniosą 6 mln zł i przeznaczone będą na zadania związane z odnową i rozbudową bazy sportowej (3,6 mln zł) oraz na wymianę okien i drzwi w placówkach oświatowych (2,1 mln zł) i inne (elewacje, wymiana instalacji c. o.).

- **Pomoc społeczna** (11,2%) – w ramach wydatków bieżących 58 mln zł zagwarantowano na funkcjonowanie jednostek pomocy społecznej (płace, pochodne i inne najniezbędniejsze wydatki) oraz wypłatę świadczeń z zakresu pomocy społecznej. Na inwestycje przeznaczono blisko 3,8 mln zł, w tym ponad 3 mln zł na kontynuację rozbudowy infrastruktury społecznej na potrzeby dzielnicy Paruszowiec - Piaski, zaś na remonty obiektów - ponad 600 tys. zł.
- **Transport i łączność** (10 %) – przeznaczono: 14,5 mln zł na budowę dróg i poprawę układu komunikacyjnego miasta; 16,8 mln zł na remonty dróg oraz wydatki związane z bieżącym ich utrzymaniem; 23,4 mln zł na wydatki związane z funkcjonowaniem komunikacji miejskiej (Zarząd Transportu Zbiorowego).
- **Administracja publiczna** (5,4 %) – zagwarantowano środki na funkcjonowanie administracji Urzędu Miasta (płace, pochodne i inne najniezbędniejsze wydatki), na promocję miasta oraz na realizację zadań inwestycyjnych związanych z wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań i technologii, a także na zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania.
- **Kultura fizyczna i sport** (2,7 %) – na wydatki inwestycyjne związane z modernizacją i przebudową obiektów sportowych przeznaczono 6,5 mln zł. W ramach wydatków bieżących zapewniono środki na funkcjonowanie instytucji kultury fizycznej – 5,7 mln zł, realizację zadań miasta w zakresie kultury fizycznej i sportu - 2 mln zł oraz na remonty obiektów – 380 tys. zł.

- **Gospodarka mieszkaniowa** (2,7 %) – dla Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej przewidziano dotację przedmiotową na remonty zasobów mieszkaniowych w kwocie 4,6 mln zł oraz dotację celową w łącznej kwocie 2,9 mln zł, w tym 2,6 mln zł na budowę (w latach 2008 – 2009) budynku mieszkalnego przy ul. Kolejowej i 300 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania.
- **Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** (2,1 %) – 9,8 mln zł przeznaczono na dotacje dla instytucji kultury, 654 tys. zł na realizację innych zadań w zakresie kultury, zaś 296 tys. zł na remonty obiektów.

W wydatkach bieżących, ograniczonych do niezbędnego minimum, uwzględniono najważniejsze potrzeby. Ze względu na sytuację budżetową i konieczność poszukiwania środków na inwestycje (jako wkład własny do finansowania zadań dotowanych ze środków unijnych) niezbędne będzie dalsze ograniczanie wydatków bieżących. Także wszelkie inne pojawiające się oszczędności (np. w wyniku przetargów) będą pomniejszały planowany deficyt.

4. Fundusze

Środki Gminnego i Powiatowego Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w łącznej kwocie ponad 18,5 mln zł będą przeznaczone między innymi na realizację następujących zadań:

- budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej – 4,5 mln zł,
- zamknięcie i rekultywacja II kwatery składowiska odpadów oraz budowa III kwatery składowiska – 4,2 mln zł,
- likwidacja niskiej emisji – 2,1 mln zł,
- prace remontowe na terenach zieleni miejskiej – 1,9 mln zł,
- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza – 1 mln zł,
- konserwacja oraz odbudowa urządzeń i rowów odwadniających - 746 tys. zł,
- zakup sprzętu i urządzeń dla miejskich jednostek (ZZM, RSK, MOSiR) – 606 tys. zł,
- modernizacja systemów grzewczych (dotacje) – 440 tys. zł,
- termomodernizacja i likwidacja azbestu w budynkach użyteczności publicznej - 347 tys. zł,
- budowa ścieżek rowerowych – 200 tys. zł,
- dofinansowanie do utylizacji azbestu – 100 tys. zł,
- edukacja ekologiczna – 45 tys. zł.

Środki Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym w kwocie ponad 1,4 mln zł przeznaczone zostaną na finansowanie zadań związanych z aktualizacją i utrzymaniem zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz na zakup urządzeń i wyposażenia do prowadzenia Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

5. Projekt budżetu na 2008 rok zamyka się niezwykle wysokimi kwotami bezwzględными nie tylko dochodów (ponad 420 mln zł) i wydatków (ponad 551 mln zł), ale także deficytu budżetu (ponad 131 mln zł).

Planowany wskaźnik zadłużenia miasta na koniec 2008 roku, liczony w stosunku do prognozowanych dochodów, po odliczeniu zadłużenia z tytułu prefinansowania, wynosić będzie 53,4 % (wobec ustawowego 60%). **Wskaźnik obsługi zadłużenia** (po odliczeniach) osiągnie poziom 6,4 % (ustawowy wskaźnik 15 %).

Przychody i rozchody szczegółowo przedstawiono w załączniku nr 3.

Faktyczna wielkość zobowiązań koniecznych do zaciągnięcia z tytułu innych kredytów i pożyczek (§ 952), zaplanowanych w kwocie 60 mln zł, zależała będzie od rzeczywistej wielkości wolnych środków na koniec 2007 roku oraz od rozwoju sytuacji budżetowej w przyszłym roku. Aktualnie przyjęto szacunek wolnych środków na koniec 2007 roku, na wyższym niż zazwyczaj poziomie, ze względu na przewidywany – lepszy od zakładanego w planie po zmianach - wynik roku bieżącego.

W 2008 roku przypada termin wykupu serii D EMISJI 2002 obligacji komunalnych Rybnika (5,5 mln zł), a także spłata rat pożyczek zaciągniętych w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na modernizację: Miejskiego Domu Pomocy Społecznej (297.384 zł), Domu Kultury Boguszowice (250.395 zł), kompostowni Zarządu Zieleni Miejskiej (117.000 zł) oraz rat kredytów preferencyjnych zaciągniętych w Banku Gospodarstwa Krajowego dla gmin górniczych oraz ze środków Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych (w łącznej kwocie 2.435.398,08 zł).

Bieżąca sytuacja finansowa miasta, pomimo olbrzymiego zaangażowania inwestycyjnego i rosnącego w związku z tym wskaźnika zadłużenia, jest stabilna, o czym świadczy stała płynność płatnicza i terminowe regulowanie zobowiązań.

Rating miasta został w 2007 roku przez Fitch Polska S. A. utrzymany na wysokim poziomie <A (pol)>.

Oceniając finanse miasta w perspektywie wieloletniej należy podkreślić – co już zaznaczono na wstępie – że w najbliższych latach nie ma żadnych rezerw na realizację nowych zadań.